

การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในจังหวัดชลบุรี

Political Communication and Political Consciousness that Affect Political Participation of People in Chonburi Province

พระนพภัณท์ พลอยแสนรัก¹ ธนภุต โพธิ์เงิน² วิทยา สุจริตธรรักษ์³

Phra Noppan Ploysanruk¹, Thanakrit Phoe-ngurn², Withaya Sucharitharugse³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (2) วิเคราะห์การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กรอบแนวคิดจากทฤษฎีของ Mc Quail, Almond และ Verba รวมถึง Nie และ Kim การวิจัยเชิงปริมาณประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,188,405 คน นำมาคำนวณกลุ่มตัวอย่างสูตรของทาร์ยามาเน่ ได้ จำนวน 400 คน การวิจัยเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2 คน รวม 22 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์นำข้อมูลคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ. ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามี 1 ด้านอยู่ในระดับมาก คือด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การจัดตั้งและการเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง การปฏิบัติตามบทบาทตามรัฐธรรมนูญ และอยู่ในระดับน้อย ด้านการชุมนุมทางการเมือง (2) การวิเคราะห์อิทธิพลของการสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองพบว่าตัวแปร 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 30.1 อย่างมีนัยสำคัญทาง

¹ นักศึกษาปริญญาเอกดุสิตบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹ PhD student in Political Science, Faculty of Political Science, Pathum Thani University

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² Associate Professor Dr. Advisor, Department of Political Science, Faculty of Political Science, Pathum Thani University
email: dr_thanakrit@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

³ Associate Professor Dr. Co-Advisor, Department of Political Science, Faculty of Political Science, Pathumthani University

สถิติที่ระดับ .05 และ (3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ควรมุ่งเน้นการเลือกใช้สื่อการสื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

คำสำคัญ การสื่อสารการเมือง ความสำนึกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดชลบุรี

Abstract

This research aimed to 1) study the level of political participation among citizens, 2) analyze the influence of political communication and political consciousness on political participation, and 3) propose guidelines to promote political participation among citizens in Chonburi Province. The study employed a mixed-methods approach based on the theoretical framework of Mc Quail, Almond and Verba, as well as Nie and Kim. The quantitative study population consisted of citizens aged 18 and over in Chonburi Province, totaling 1,188,405 individuals. The sample size was calculated using Yamane's formula, resulting in 400 respondents. The qualitative study involved interviews with two subdistrict heads per district, totaling 22 individuals. Research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire and semi-structured interviews. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis, while qualitative data were analyzed through content summarization.

The research findings revealed that: 1) The overall level of political participation among citizens was at a moderate level. One aspect was found to be high the exercise of voting rights while three aspects were at a moderate level, namely participation in political activities, organization and membership in political groups, and fulfillment of constitutional roles. The lowest level was found in political demonstrations. 2) The analysis of the influence of political communication and political awareness indicated that five variables perception of political information, credibility of political information sources, dissemination of political information, understanding of political rights and duties, and expression of political opinions and criticism jointly predicted citizens' political participation by 30.1 percent, with statistical significance at the .05 level. And 3) Guidelines for promoting political participation among citizens should focus on using appropriate political communication media suited to specific target groups, enhancing knowledge and understanding of citizens' roles in a democratic system, and organizing activities

that emphasize the importance of being a member of a political party as well as participating in local political positions.

Keywords: Political communication, Political consciousness, Political participation of people in Chonburi Province

บทนำ

การสื่อสารหมายถึงกระบวนการของการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งการสื่อสารตามความหมายนี้สามารถแบ่งตามจำนวนของผู้รับสารได้ 5 ประเภท ดังนี้ 1) การสื่อสารภายในตนเอง หมายถึง การที่บุคคล คิด ตัดสินใจวิเคราะห์ปัญหาแล้วสื่อสารจากความคิดผ่านไปเป็นการกระทำ 2) การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่มีผู้รับสารตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง 3) การสื่อสารสาธารณะ เป็นการสื่อสารที่กระทำกับผู้รับสารจำนวนมากในที่สาธารณะ มักเป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง เช่น การปราศรัยทางการเมือง 4) การสื่อสารภายในองค์กร เป็นการสื่อสารกับผู้รับสารที่อยู่ภายในองค์กรเดียวกัน มีเป้าหมายเพื่อสร้างเอกภาพภายในองค์กรและ 5) การสื่อสารมวลชน คือการสื่อสารที่ส่งผ่านสื่อไปยังผู้รับสารจำนวนมากที่แตกต่างกัน ผู้รับสารสามารถรับสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และรับซ้ำได้ (นันทนา นันทวโรภาส, 2557)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น ทั้งนี้เพราะอำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกคนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล (2549) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปมีสิทธิมีส่วนในการตัดสินใจ และการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม สามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมหรือกิจการที่ประชาชนกระทำหรือดำเนินการทางการเมือง โดยความสมัครใจหรือได้รับการจูงใจโน้มน้าวจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น พรรคการเมือง หรือสถานการณ์ เพื่อต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยประชาชนได้กระทำการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม อาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้องโดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารงาน

นโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยสมัครใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน, 2551)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านตัวแทน โดยการเลือกตั้งตัวแทนทั้งระดับชาติ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) และตัวแทนระดับท้องถิ่น นั่นคือการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) ในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการเมือง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign activity) เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง ในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย หากมีสิทธิเลือกตั้งจึงต้องไปทำหน้าที่เลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพื่อเลือกตัวแทนที่ดี และมีคุณภาพเหมาะสมไปทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพราะทุกคนในประเทศในฐานะพลเมืองต่างได้รับผลจากการกระทำหรือพฤติกรรมของตัวแทนของเราทั้งสิ้น ในกระบวนการมีส่วนร่วมทางอ้อม พลเมืองยังสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกตั้ง ได้ทั้ง ก่อนการเลือกตั้ง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ศึกษาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง สังเกตการณ์การหาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง การสอดส่องดูแลเฝ้าระวังการทุจริตทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพ ระหว่างการเลือกตั้ง โดยการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้พิการ ศึกษาและสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ช่วงหลังการเลือกตั้ง ติดตามการทำงานของตัวแทน การทำหน้าที่ การอภิปรายและการลงมติในสภา การทำหน้าที่กรรมการ การทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายค้านในสภา การสนทนาพูดคุยกับประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตัวแทน การสนับสนุนและเสนอแนะการทำงานของตัวแทน (ศรีณยุ หมั่นทรัพย์, 2565)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานในการวิจัย

การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ปัจจัยด้านการสื่อสารการเมือง (Political Communication Theory) แนวคิดการสื่อสารการเมือง อธิบายถึงบทบาทของการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบการเมือง (Mc Quail, 2010) องค์ประกอบของปัจจัยการสื่อสารการเมือง ได้แก่ 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง 3) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 4) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง

ปัจจัยด้านความสำนึกทางการเมือง (Political Awareness) แนวคิดความสำนึกทางการเมืองเน้นถึงการตระหนักรู้สิทธิหน้าที่ และบทบาทของตนเองในฐานะพลเมือง รวมถึงการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง (Almond & Verba, 1963) องค์ประกอบของปัจจัยความสำนึกทางการเมือง ได้แก่ 1) ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง 2) ความสนใจในประเด็นปัญหาทางการเมือง 3) การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง 4) การมีจิตสำนึกในการร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบการเมือง เพื่อแสดงออกถึงความคิดเห็น ความต้องการ และบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือการบริหารของรัฐ (Verba, Nie, & Kim, 1978) องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ 1) การใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) การชุมนุมทางการเมือง 4) การจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง 5) การปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชากรได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,188,405 คน กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 400 คน (สำนักการบริหารทะเบียน กระทรวงมหาดไทย, 2567)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เริ่มตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 2567 ถึง เดือนกันยายน 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,188,405 คน กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 400 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ กำนันจากทุกอำเภอในจังหวัดชลบุรี อำเภอละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

การวัดระดับความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ

ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน และ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	คะแนนเชิงบวก	คะแนนเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาการให้คะแนนของค่าเฉลี่ยและแปลความหมายการสื่อสารการเมืองความสำคัญทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560 : 54) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

การกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ -1 หรือ $+1$ หมายถึง ระดับความสัมพันธ์สูง ในขณะที่ค่าเข้าใกล้ 0 หมายถึง ระดับความสัมพันธ์ต่ำ สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้ (Hinkle D. E., 1988 : 118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
0.90-1.00	สูงมาก
0.70-0.90	สูง
0.50-0.70	ปานกลาง
0.30-0.50	ต่ำ
0.00-0.30	ต่ำมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดนำมาลงรหัสข้อมูล และป้อนรหัสข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อเข้าสู่กระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent)
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลการสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมือง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอันดับค่าเฉลี่ย (Mean Sequence) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอันดับค่าเฉลี่ย (Mean Sequence) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย
- 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากปัจจัยตัวแปรอิสระ และน้ำหนักของแต่ละตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้สมการพหุคูณ (multiple regression analysis : MRA) และค่าสหสัมพันธ์ (correlation analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำมาอภิปรายผลข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item Objective Congruence) และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
- 2) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 3) สถิติเชิงอนุมาน (quantitative statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้านการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis: MRA) และค่าสหสัมพันธ์ (correlation analysis)

ผลการวิจัย

- 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 3 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ด้านการปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และด้านการชุมนุมทางการเมือง
- 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี พบว่า ตัวแปรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (X_1) ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง (X_2) ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

(X₃) ด้านความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง (X₅) และด้านการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง (X₇) รวมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ร้อยละ 30.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทั้งหมดสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 4.848 - 0.042 (X_1) + 0.118 (X_2) + 0.061 (X_3) + 0.011 (X_4) + 0.217 (X_5) + 0.142 (X_7)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = -0.104 (X_1) - 0.150 (X_2) + 0.134 (X_3) + 0.286 (X_5) + 0.300 (X_7)$$

3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ควรมุ่งเน้นการใช้สื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และสิทธิของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรพัฒนากลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรม สื่อออนไลน์ต่าง ๆ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการเมืองภาคพลเมืองอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยยกระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมและสร้างประชาธิปไตยฐานรากที่มั่นคงในระยะยาว

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิจัยเรื่องการสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ กำนันจากทุกอำเภอในจังหวัดชลบุรี อำเภอละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน สามารถสรุปการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่แท้จริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้องเหมาะสม ถือว่าเป็นการพัฒนาด้านการเมืองแก่ประชาชน กล่าวคือ การพัฒนาประเทศนั้นจะมีเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพียงด้านเดียวไม่ได้ แต่ต้องมีการพัฒนาทางการเมืองด้วยจึงสมบูรณ์แบบ โดยเฉพาะประเทศที่ตั้งเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยอย่างประเทศไทยยังต้องพัฒนาการเมืองอย่างจริงจัง นั่นคือต้องให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน รวมถึงสร้างและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ดังนั้นหากผู้ส่งสารได้นำสื่อสารมวลชนมาใช้ในปริมาณที่มากพอ และมีวิธีในการนำเสนอที่สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้ดี โดยประชาชนผู้รับสารมีโอกาสเปิดรับสื่อในปริมาณที่เหมาะสม จะทำให้ประชาชนมีข่าวสารที่มากพอในใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเมือง

2) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง การได้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จะทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่ายขึ้น โดยแหล่งข้อมูลทางการเมืองต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีความเป็นกลางและไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และความมีเหตุผล

3) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การมีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย ทั้งถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม การใช้เทคนิค วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการใช้สื่อในการเผยแพร่ ต้องมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย การเผยแพร่ในช่วงเวลาที่ประชาชนสะดวกที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสาร ไม่มีเจตนาปิดบังหรือปกปิดข้อมูลบางส่วนต่อประชาชน และกำหนดให้มีกลไกการติดตามตรวจสอบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ และเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ

4) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การจัดเวทีหรือกิจกรรมเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างหลากหลาย และประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ง่าย การสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในเรื่องความปลอดภัยเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม การส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวสนใจข่าวสารการเมือง การปกครองให้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

วิจัยเรื่อง การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี สรุปผลการวิจัย ดังนี้ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามี 1 ด้านอยู่ในระดับมาก คือด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การจัดตั้งและการเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง การปฏิบัติตามบทบาทตามรัฐธรรมนูญ และอยู่ในระดับน้อย ด้านการชุมนุมทางการเมือง (2) การวิเคราะห์อิทธิพลของการสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมือง พบว่าตัวแปร 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 30.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ควรมุ่งเน้นการเลือกใช้อุปกรณ์สื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 3 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ด้านการปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และด้านการชุมนุมทางการเมือง ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนพงษ์ ชัยเมธี (กลิ่นศรีสุข), พระมหา (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักอุปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุการศึกษา อาชีพ รายได้และหลักอุปถัมภ์ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.1 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา มาศ พลอดแก้ว (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในจังหวัด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเลือกจดจำ รองลงมาคือ ด้านการเลือกรับรู้และการตีความหมาย ด้านการเลือกเปิดรับข่าวสาร และด้านการเลือกให้ความสนใจ เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ต่างกัน ในด้าน เพศ อาชีพ และประสบการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนพงษ์ ชัยเมธี (กลิ่นศรีสุข), พระมหา (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักอุปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการชุมนุมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรชัย ปิ่นเจริญ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 4) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ คลองเขื่อน จังหวัด

ฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40

1.4 ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณิกานต์ สอยโว (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

1.5 ด้านการปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพจน์ ขนติธโร (รื่องน้อย), พระมหา (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อสารมวลชน ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบควรพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับรู้และเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางที่หลากหลายและเหมาะสม ให้มีความครอบคลุมและทั่วถึง ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีข่าวสารที่มากพอในใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเมือง

2. การให้ข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบควรคำนึงถึงแหล่งข้อมูลทางการเมืองต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีความเป็นกลางและไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และมีความมีเหตุผล

3. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบควรใช้เทคนิค วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการใช้สื่อในการเผยแพร่ ที่มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย เผยแพร่ในช่วงเวลาที่ประชาชนสะดวกที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสาร

4. ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบควรมีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การจัดวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม โครงการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

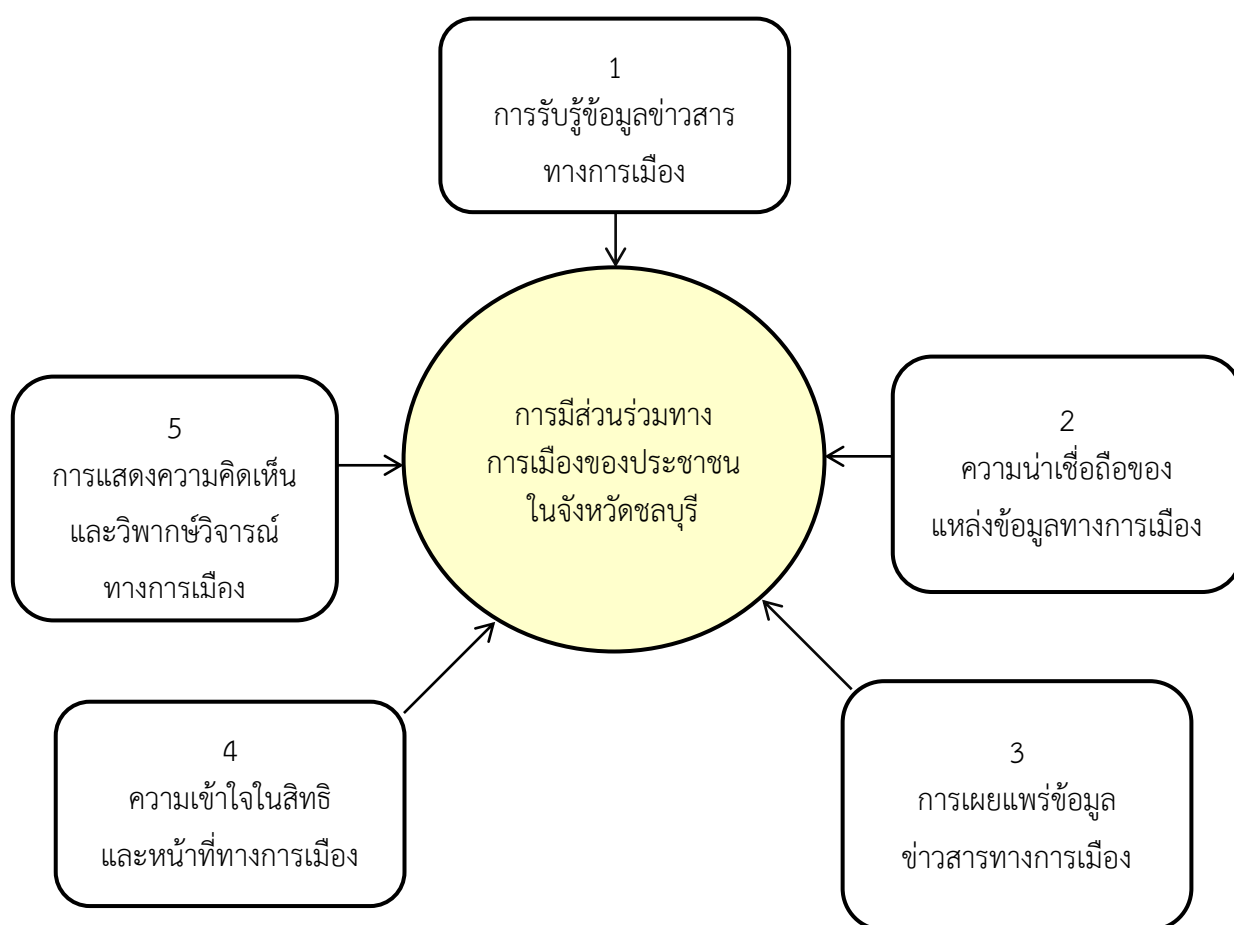
5. หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ ควรจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองที่ดีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นอกเหนือจากที่ได้ทำการวิจัยในครั้งนี้
2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นรายกรณี เช่น การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคือสิทธิขาดเสีย
3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมทำกิจกรรมสาธารณะ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี แสดงดังภาพประกอบ 4.1

รูปที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง การสื่อสารการเมืองและความสำนึกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ด้านความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

ด้านการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ช่วยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และเรียกร้องความยุติธรรมเมื่อมีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการถ่วงดุลอำนาจ ป้องกันการคอร์รัปชัน และส่งเสริมความโปร่งใส นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ทำให้สังคมพัฒนาและมีความรับผิดชอบร่วมกันต่ออนาคตของประเทศ

ด้านความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง เป็นความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนรู้ว่าตนมีสิทธิอะไรบ้าง เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ขณะเดียวกันก็รู้หน้าที่ของตน เช่น การเคารพกฎหมาย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเมื่อประชาชนเข้าใจสิทธิของตน จะสามารถปกป้องตนเองจากการถูกละเมิด และเรียกร้องความเป็นธรรมได้อย่างถูกต้อง ขณะเดียวกัน หากเข้าใจหน้าที่ ก็จะมี ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาสังคม และไม่ปล่อยให้คนกลุ่มใดผูกขาดอำนาจ นอกจากนี้ ความเข้าใจเหล่านี้ยังส่งผลให้การเมืองมีความโปร่งใส เปิดเผย และประชาชนสามารถมีบทบาทได้มากขึ้น ทำให้เกิดสังคมที่เสมอภาค ยุติธรรม และพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลทางการเมือง มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้และตัดสินใจของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เพราะข้อมูลทางการเมืองมีผลโดยตรงต่อความเข้าใจในสถานการณ์บ้านเมือง นโยบายของรัฐ และการเลือกตั้ง หากข้อมูลที่ได้รับไม่ถูกต้องหรือบิดเบือน อาจทำให้ประชาชนเข้าใจผิดและตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเท็จ การใช้แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น หน่วยงานรัฐ สื่อที่มีมาตรฐานทางจรรยาบรรณ หรือองค์กรอิสระด้านการตรวจสอบ จะช่วยให้ประชาชนได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รอบด้าน และเป็นกลาง ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีวิจรรย์ญาณ ในทางกลับกัน หากประชาชนรับข้อมูลจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ เช่น ข่าวปลอม โซเชียลมีเดียที่ไม่มีการตรวจสอบ อาจนำไปสู่การสร้างความขัดแย้ง ความเกลียดชัง หรือการตัดสินใจที่ผิดพลาด

ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อและเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือจึงเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถมีบทบาททางการเมืองอย่างมีคุณภาพ และช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยให้มั่นคง

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างถูกต้องและรอบด้านมีความสำคัญอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนเข้าใจสถานการณ์ทางการเมือง รู้ว่ารัฐบาลกำลังดำเนินนโยบายอะไร ส่งผลอย่างไรต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวมเมื่อประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง จะสามารถตัดสินใจเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองได้อย่างมีวิจรรย์ญาณ

และร่วมแสดงความเห็นหรือเคลื่อนไหวทางการเมืองได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังสามารถจับผิดการใช้อำนาจโดยมิชอบ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ข้อมูลที่ดี ยังช่วยป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของข่าวปลอม หรือข้อมูลบิดเบือน ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด ความเกลียดชัง หรือความขัดแย้งในสังคม ดังนั้น การมีทักษะในการเข้าถึง วิเคราะห์ และประเมินข่าวสารทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นรากฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตยที่โปร่งใสและเข้มแข็ง

ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เพราะข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนช่วยให้ประชาชนตัดสินใจทางการเมืองอย่างมีเหตุผล เช่น การเลือกตั้ง หรือการสนับสนุนนโยบายต่าง ๆ หากข้อมูลทางการเมืองถูกเผยแพร่อย่างโปร่งใสและทั่วถึง จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูล ส่งเสริมความเท่าเทียม และทำให้ประชาชนทุกกลุ่มมีสิทธิมีเสียงในการกำหนดทิศทางของประเทศ การเผยแพร่ข้อมูลยังช่วยเปิดเผยการทำงานของรัฐบาลและนักการเมืองให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นการถ่วงดุลอำนาจ และป้องกันการคอร์รัปชัน ในอีกด้านหนึ่ง หากขาดการเผยแพร่ข้อมูลที่ชัดเจน อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ความสงสัย หรือการบิดเบือนข้อมูลในสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือความไม่ไว้วางใจต่อระบบการเมือง ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างถูกต้อง เป็นกลาง และเข้าถึงง่าย จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนา ระบอบประชาธิปไตย และเสริมสร้างพลเมืองที่มีวิจรรณญาณและมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- จรรยาภาศ ปลอดแก้ว. 2560. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐพรพจน์ ขนดิธโร (รองน้อย), พระมหา. 2564. ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร. ปริญญาานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณิกานต์ สอยโว. 2558. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. ปริญญาานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทศพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข), พระมหา. 2564. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาฯ ขอนแก่น. 8(3), 124-135. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/248025>
- นันทนา นันทวโรภาส. (2557). การสื่อสารกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรศักดิ์ อวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล. 2549. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : สถาบัน

พระปกเกล้า.

บุญชม ศรีสะอาด. 2560. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์, 2560.

ศรัณยู หมั่นทรัพย์. 2565. *ความเป็นพลเมืองไทยกับการขับเคลื่อนแผนปฏิรูปด้านการเมือง : กรณีศึกษา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า*. นนทบุรี : สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานบริหารทะเบียน กระทรวงมหาดไทย. 2567. *ข้อมูลทะเบียนราษฎร*. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2551). *รัฐสภากับการเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อมรชัย ปิ่นเจริญ. 2560. *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปริญญาโทบริหารรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

Almond, G. A., and Verba, S. 1963. *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. California : SAGE.

McQuail, D. 2011). *McQuail's mass communication theory*. (6th ed.). Los Angeles, California : SAGE.

Verba, S., Nie, N. H., & Kim Jae-On. 1978. *Participation and Political Equality: A Seven Nation Comparison*. London : Cambridge University Press.